

ความรู้เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

โดยนางศุภีมาศ ชลายนเดชะ
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินที่ 17 สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

1

9

เงินแผ่นดิน คืออะไร?

คำถาม

2

เงินแผ่นดิน

เงินแผ่นดิน หมายถึง ทรัพย์สินสมบัติส่วนกลางของชาติ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และ ทรัพยากรเงินแผ่นดินที่ราษฎรทุกคนทั้งประเทศเป็นเจ้าของโดยส่วนรวม

เงินคงคลัง เป็นส่วนหนึ่งของเงินแผ่นดิน

เงินรายได้ของหน่วยงานของรัฐที่ไม่ต้องนำส่งคลัง

ความหมายเงินแผ่นดินโดยรวม หมายถึง

เงินทั้งปวงที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กองทุนสาธารณะ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่เป็นงบประมาณรายจ่าย เงินรายได้แผ่นดิน และเงินนอกงบประมาณและหมายรวมถึงเงินคงคลังด้วย

หน้าที่ในการตรวจเงินแผ่นดิน

ตามกฎหมาย สตง.

- ตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน หรือทรัพย์สินของหน่วยรับตรวจว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติครม.หรือไม่
- งาน/โครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด ได้ผลคุ้มค่า เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่

5

9

- ศึกษาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับแผนงาน งาน โครงการที่มีผลกระทบกับการจัดทำงบประมาณ
- การจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และรายได้อื่น
- ตรวจสอบบัญชีทุนสำรองเงินตราประจำปี

05/11/58

6

การปฏิบัติหน้าที่ของ สตง.

- พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542
  - มาตรา 39
    - (2) ตรวจการเงินแผ่นดิน (ก) – (จ)
    - (3) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอต่อ สภาฯ ค.ร.ม.
    - (4) ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจตามข้อเสนอของ สตง.

หน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามกฎหมาย กทม.

มาตรา 120 ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้ตรวจสอบการรับเงิน การจ่ายเงิน การบัญชี การเงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ของกรุงเทพฯ

หลักกฎหมายที่ใช้

หลักกฎหมายมหาชน

จนท.ของรัฐที่ได้รับการ
แต่งตั้งตามกฎหมาย

หลักกฎหมายเอกชน

ประชาชนทั่วไป

หลักการ

จะกระทำการสิ่งใดได้ ต้องมี
กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของ
ทางราชการกำหนดให้อำนาจไว้
เท่านั้น (กฎหมายจำกัดสิทธิ์)

สามารถกระทำการสิ่งใดๆ
ได้ทุกอย่าง ถ้าไม่มีกฎหมาย
ระเบียบ ข้อบังคับของทาง
ราชการห้ามไว้

หลักกฎหมายมหาชน

การจ่าย “เงินแผ่นดิน” จะกระทำได้

เฉพาะที่ได้รับอนุญาตไว้

ในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

หัวข้อ	หลักการ	ข้อพึงระวัง
1. อำนาจหน้าที่	1. กฎหมายจัดตั้ง 2. พ.ร.บ. แผน ฯ 3. กฎหมายอื่น	1. หน้าที่โดยตรง 2. ส่งเสริม หรือ สนับสนุน
2. ข้อปฏิบัติ	ระเบียบ / ข้อบังคับ	ไม่มีระเบียบ / ข้อบังคับกำหนดไว้ ไม่สามารถกระทำได้
3. แนวปฏิบัติ/ชักชวน	คำสั่ง หนังสือเวียน	ถ้ามี + เชื่อโดยสุจริต
4. ดุลพินิจ	ชอบด้วยกฎหมาย	1. จำเป็น 2. เหมาะสมและประหยัด
5. งบประมาณ/เงิน	มีเพียงพอที่จะเบิกจ่ายได้	ต้องมีการจัดทำงบการเงิน/บัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน
6. ประโยชน์สูงสุด	ประโยชน์สาธารณะ	ควรพิจารณาประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ รับผิดชอบโดยรวม
7. โปร่งใส/ตรวจสอบได้	เปิดเผย/จัดทำเอกสาร ถูกต้อง	ต้องมีเอกสาร/หลักฐานไว้ประกอบการชี้แจง/ ตรวจสอบ

อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

- พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ กทม. พ.ศ.2528
- พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542
- กฎหมายอื่น

พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ กทม. พ.ศ.2528

หมวด 5 อำนาจหน้าที่ของ กทม. มาตรา 89

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขต กทม. ในเรื่องดังต่อไปนี้
ตั้งแต่ (1) – (27)

(27) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการ กทม. นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่ ค.ร.ม. นายกรัฐมนตรี หรือ รมต.มหาดไทยมอบหมาย หรือกฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของ กทม.

หน้าที่ของกรุงเทพมหานครตามกฎหมาย

- จัดทำ /จัดให้มี
- สหับสนุน
- ส่งเสริม
- ประสาน

พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ กทม. พ.ศ.2528

หมวด 6 ข้อบัญญัติ กทม. มาตรา 97

ข้อบัญญัติกทม.จะตราขึ้นโดยความเห็นชอบของสภากทม.
ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของกทม.
(ม.89)
- (2) เมื่อกฎหมายบัญญัติให้ กทม.มีอำนาจตราเป็นข้อบัญญัติ
- (3) การดำเนินการพาณิชย์ของ กทม.
- (4) การคลัง การงบประมาณ การเงิน การท/ส การจัดหาป.ย.
ฯ

- มาตรา 119
- การจ่ายเงินของกทม.ให้เป็นไปตามที่ได้**อนุญาต**ไว้ใน
 ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือข้อบัญญัติ
 งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

การจ่ายเงินซึ่งมิได้**อนุญาต**ไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณ
 รายจ่ายให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน
 กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติว่าด้วยการ
 นั้น

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องวิธีการงบประมาณ

พ.ศ. 2529

หมวด 3 การจัดทำงบประมาณ

- ข้อ 11** ให้จัดทำประมาณการรายรับ และ ประมาณการรายจ่าย
 พร้อมด้วยรายงานการเงิน และสถิติต่าง ๆ
- ข้อ 12** รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินยืมสะสม ให้ตั้งไว้ในข้อบัญญัติ
 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป
- ข้อ 14** การโอนรายจ่าย และการเปลี่ยนแปลงรายละเอียด
 งบประมาณฯ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้ว่ากำหนด
- ข้อ 15** การใช้จ่ายสำหรับหน่วยงานที่กำหนดไว้ในแต่ละรายการ
 ตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบปม.รายจ่าย
 เพิ่มเติม ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้ว่ากำหนด

ข้อพึงระวังในการปฏิบัติงาน

- ข้อ 25 ข้าราชการ ลูกจ้าง หรือพนักงานผู้ใด ก่อหนี้ผูกพัน หรือจ่ายเงิน หรือโดยรู้อยู่แล้วยินยอมอนุญาตให้กระทำการดังกล่าว โดยฝ่าฝืนข้อบัญญัตินี้ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ได้ออกตามข้อบัญญัตินี้ ผู้กระทำ ผู้ยินยอม ต้องรับผิดชอบใช้จำนวนเงินที่จ่าย ผูกพัน รวมค่าสินไหม

หลักมาตรฐานการปฏิบัติของ กทม. และ สตง.
เกี่ยวกับการงบประมาณ การคลัง และทรัพย์สินของ กทม.

1. **กทม.** มีอำนาจหน้าที่และปฏิบัติตามกฎหมายข้อบัญญัติ ระเบียบของ กทม.
2. **สตง.** มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติด้านการคลังใช้จ่ายเงินหรือ ทรัพย์สินของ กทม. ว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของ กทม.

วินัยทางงบประมาณและการคลัง

ความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง

แบ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับ

- การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำเงินส่ง
- การเบิกเงินและการจ่ายเงิน
- การบริหารงบประมาณและการก่อหนี้ผูกพัน
- การจัดเก็บรายได้
- เงินยืม
- การพัสดุ
- ความผิดอื่น

หลักในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

1. ปฏิบัติตาม ปฏิทินงบประมาณและหลักเกณฑ์ทั่วไปในการจัดทำงบประมาณ
2. งาน/โครงการที่เสนอ ต้องอยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วย
3. งาน/โครงการ มีความจำเป็น เหมาะสม ประหยัด
4. ประชาชนมีส่วนร่วม
5. ทันเวลา 6. ครบถ้วน 7. ถูกต้อง
8. มีการจัดลำดับความสำคัญ

ข้อสังเกต และข้อตรวจพบ

ที่น่าสนใจ ของ สตง.

ข้อสังเกตของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ข้อสังเกต จากการตรวจสอบของ สตง.

- การตั้งงบประมาณ
  - การตั้งงบประมาณ ไม่สัมพันธ์กับภารกิจของหน่วยงาน
  - งบประมาณ ขาดขั้นไม่มี แต่ขาดลงมี (งบแปรญ)
  - การโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
    - การตั้งงบประมาณเกินกว่าความสามารถในการดำเนินการของหน่วยงานให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ หรือเวลาที่กำหนด
    - ตั้งงบประมาณโดยยังไม่มีความพร้อม

ข้อสังเกตเกี่ยวกับเงินสะสม

- **การใช้เงินสะสม**

- ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง เงินสะสม พ.ศ.2533

แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 4

- ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการ
ยืมเงินสะสม

ข้อสังเกต การ ยืมเงินสะสม ไม่สอดคล้องกับข้อบัญญัติ/ระเบียบ

การโอนเปลี่ยนแปลงรายการ

อำนาจในการโอน

- ปลัดกรุงเทพมหานคร

- หมวดเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ใช้สอย
วัสดุ สาธารณูปโภค อุดหนุน รายจ่ายอื่น ในหน่วยงาน
เดียวกันหรือระหว่างหน่วย

การโอนเปลี่ยนแปลงรายการ (ต่อ)

- ผู้ว่าราชการกรม.
  1. โอนหรือเปลี่ยนแปลงหมวดอื่น ที่เป็นอำนาจปลัดฯ
  2. โอนงบกลางระหว่างรายการหรือเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในงบกลาง
  3. โอนงบประมาณรายจ่ายระหว่างหน่วยงานกับงบกลาง
  4. โอนงบปม.มาตั้งเป็นงาน/โครงการใหม่ที่มีได้ระบุในข้อบัญญัติฯ ถ้าผูกพันไปในปีต่อไปให้เสนอสภาฯ

การเปลี่ยนแปลงรายการที่ขอเงิน(หลักการ)

- ตามหนังสือ สำนักเลขาธิการกรม.ที่ สร 0201/ว9 ลว 17 ม.ค.2522 ระบุ **ไม่ควรอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงรายการที่ขอเงินไว้ หรือนำเงินกันงไปใช้เพื่อการอื่น**
- ตามหนังสือ สำนักงานเลขาธิการกรม. ที่ สร 0201/ว51 ลว 30 มี.ค.2522 ระบุ ในกรณีที่มีความจำเป็นและเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ **สงป.(ใหญ่)อาจอนุมัติให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เปลี่ยนแปลงรายการเงินกันที่กันไว้ เบิกเหลื่อมปีได้ ถือเป็นกรยกเว้นหลักการทั่วไป ที่ต้องกระทำภายในขอบเขตจำกัด**

การเปลี่ยนแปลงรายการที่ชอกันเงิน (กทม.)

- หนังสือสำนักปลัดกทม.(กองงบประมาณ) ที่ กท 0305/ส.614 ลว . 5 เม.ย.34 เรื่อง การโอนเปลี่ยนแปลงรายการที่ชอกันเงินไว้เบิก เหลือมปี กำหนด ว่า
  - ให้หน่วยงานเร่งรัดดำเนินการรายการเงินกันขให้แล้วเสร็จตามที่ กำหนด
  - ไม่ควรอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงรายการเงินกันขผิดไปจาก วัตถุประสงค์เดิม ยกเว้น เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ภายใน วงเงินที่ชอกัน อำนาจเป็นของ ผู้ว่ากทม.
  - ไม่ควรอนุมัติให้โอนเงินกันขไปใช้เพื่อการอื่น

ข้อสังเกต การโอนเปลี่ยนแปลงรายการ

- มีการโอนเปลี่ยนแปลงรายการที่ชอกันเงินไว้เบิก เหลือมปี ไปชดใช้เงินยืมสะสม

ข้อสังเกตค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมดูงาน

- การใช้จ่าย
  - แต่ละหน่วยงานดำเนินการเอง
  - กฎหมาย ระเบียบ ที่ใช้ในการดำเนินการ
  - ผู้เกี่ยวข้อง (ผู้เข้ารับการอบรม ผู้สังเกตการณ์)
  - ความเหมาะสมของจำนวน (คน และ จำนวนครั้ง)
  - การดำเนินการ (จัดเอง จ้างจัดฯ)
  - การบริหารจัดการ (การเบิกค่าอาหาร การพักค้าง)

ข้อสังเกต การจัดงานโครงการ

- การใช้จ่าย
  - งานประเพณี บางรายการใช้จ่ายเงินเกินกว่าความเหมาะสม
  - การจ้างจัดงาน

ข้อสังเกต อื่น ๆ

- การดำรงเงินฝากเพื่อประโยชน์ในการกู้เงินของข้าราชการฯ
- การใช้รถราชการ การเก็บรักษารถยนต์ส่วนบุคคล
- เงินยืมราชการ
- การอนุมัติจ่ายขาดเงินสะสม
- ลูกหนี้เงินยืมสะสม
- การบริหารงบประมาณ

THANK YOU